

NORDANSTIGS
KOMMUN

Upprättad: 2022-09-21
Reviderad: 2023-01-24

DnrPLAN.2022.122

Antagen av byggnadsnämnden
2023-01-26 BN § 7 och vunnen laga kraft 2023-02-24

PLANBESKRIVNING

Upphävande för del av detaljplan för Röde 1:2, 1:4 m.fl. i Gnarp, Nordanstigs kommun, Gävleborgs län

Handlingar

Till planen hör:

1. Plankarta med bestämmelser 20230124
(plankarta för gällande detaljplan - akt.nr.21-P91:189 - med området för upphävande skrafferat)
2. Denna upphävandehandling
3. Planbeskrivning tillhörande gällande detaljplan (bilaga 1)
4. Undersökning om betydande miljöpåverkan 20220512
5. Fastighetsförteckning 20230111

PLANFÖRFARANDE

Byggnadsnämnden beslutade 2022-03-24 BN § 49 att uppdra till samhällsbyggnadsenheten att ta fram förslag för upphävande av del av detaljplan för Röde 1:2, Röde 1:4 m.fl. Ett upphävande som krävs för att möjliggöra E4:ans nya dragning genom kommunen. Byggnadsnämnden har sedan tidigare genom tidigare beslut 2021-10-28 BN § 110, § 114 och § 116 givit samhällsbyggnadsenheten i uppdrag att upphäva delar av gällande planer för andra berörda områden i Gnarp. Samordning bör ske med de redan givna och påbörjade planuppdragen för upphävanden av planer i Gnarp med syfte att möjliggöra fastställandet av Trafikverkets vägplan.

Planprocessen regleras i 5 kap. plan- och bygglagen (2010:900). Aktuellt upphävande för del av gällande detaljplan handläggs med ett förenklat standardförfarande. Förfarandets olika steg redovisas nedan:

Standardförfarande

Uppdrag

Nordanstigs kommun har ansökt om planbesked för att upphäva del av gällande detaljplan för Röde 1:2, 1:4 i Gnarp. Ett upphävande syftar till att möjliggöra fastställandet av Trafikverket vägplan för nya E4.

Samråd

Förslag till planhandlingar upprättas. Myndigheter, sakägare och andra berörda ges möjlighet att lämna synpunkter. Under samrådet är det viktigt att samrådsgruppen informeras om att samrådet är det enda tillfället att lämna synpunkter.

Samrådsredogörelse

Inkomna synpunkter under samrådet sammanställs i ensamrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen eller ett meddelande om vart denna finns tillgänglig skickas till dem som inte fått sina synpunkter tillgodosedda.

Antagande

Byggnadsnämnden antar upphävandet. Kommunen ska anslå det justerade protokollet med beslutet att upphäva en detaljplan på kommunens anslagstavla. På anslagstavlan ska kommunen samma dag även anslå en underrättelse med information om beslutet och upplysningar om var beslutet finns tillgängligt samt vad den som vill överklaga beslutet måste göra.

Laga kraft

Beslutet att upphäva en del av detaljplanen får laga kraft tidigast tre veckor efter att beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla. Detta är under förutsättning att ingen har överklagat beslutet och att länsstyrelsen inte heller valt att överpröva beslutet.

Byggnadsnämnden beslutade 2022-09-29 BN § 125 att låta upprättade handlingar för upphävandet gå ut på samråd med berörda. Aktuellt förslag har därefter varit föremål för samråd, under tiden 17 oktober-7 november 2022. Underrättelse skickades ut till sakägare och berörda. Förslaget fanns under ovannämnd tid att tillgå på kommunens webbplats samt i kommunhuset i Bergsjö. Totalt inkom 9 yttranden under samrådet. Varav samtliga var från myndigheter eller övriga instanser. Inga synpunkter har inkommit från sakägare enligt upprättad fastighetsförteckning. Inkomna synpunkter och kommunens bemötande redovisas i upprättas samrådsredogörelse.

Vid ett förenklat standardförfarande är samrådstillfället det enda tillfället att lämna synpunkter. Den som inte senast under samrådstiden lämnat någon skriftlig synpunkt på förslaget kan förlora rätten att överklaga beslutet att anta upphävandet. Eftersom upphävandet handläggs med ett förenklat standardförfarande är bedömningen, efter genomfört samråd, att aktuellt förslag nu kan antas.

UPPHÄVANDETS SYFTE OCH BAKGRUND

Nordanstigs kommun fick genom Byggnadsnämndens beslut 2022-03-24 BN § 49 ett positivt planbesked. Byggnadsnämnden gav även i beslutet samhällsbyggnadsenheten i uppdrag att påbörja ett planarbete för att upphäva delområden inom gällande detaljplan.

Trafikverket arbetar med att planlägga E4:ans nya sträckning genom Nordanstigs kommun. En del av detta arbete är att upprätta en vägplan för den tilltänkta vägsträckan. För att Trafikverket ska kunna genomföra vägplanen krävs det att vägplanen inte strider mot gällande detaljplaner. För aktuellt område är den planerade vägsträckan i strid med den markanvändning som gällande plan medger, varför ett upphävande nu föreslås ske. Upphävandet syftar således till att möjliggöra fastställelse av Trafikverkets vägplan, som i sin tur är en viktig del i det fortsatta arbetet för att realisera E4:ans nya sträckning genom Gnarp.

Figur 1. Utdrag ur gestaltungsprogram, upprättat av Ramböll Sverige AB & Trafikverket, tillhörande vägplanen. Illustrationen visar trafikplats

Figur 2. Illustration av trafikplats Gnarp Södra. Bild hämtad från Trafikverket.

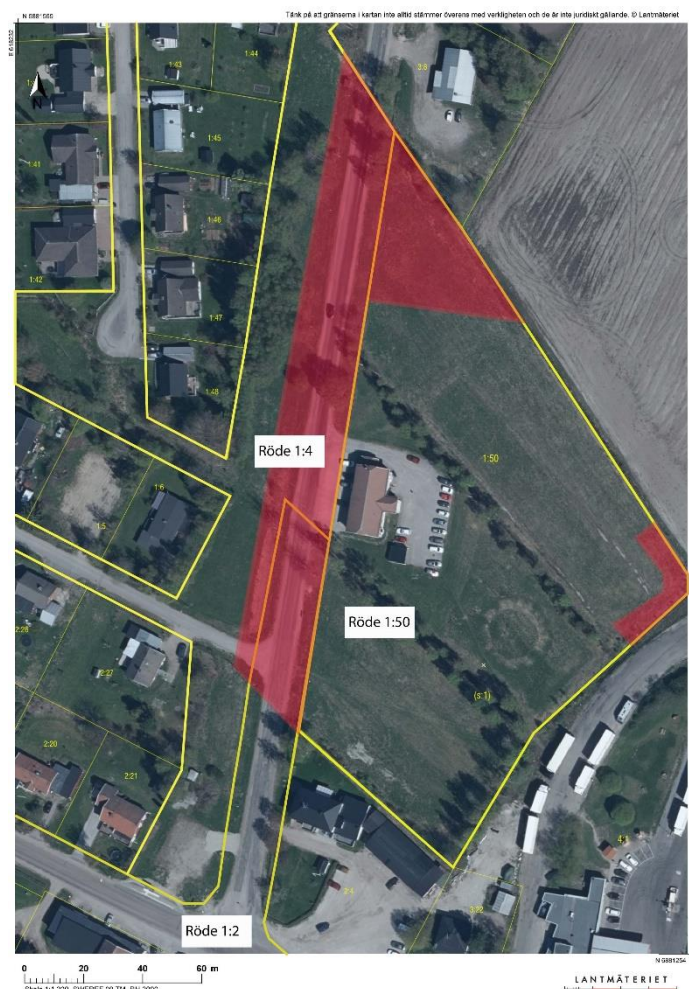
PLANDATA

Områdets läge, areal och markägoförhållanden

Planområdet är beläget i Gnarps samhälle, mellan Ängebyvägen i väst och befintlig E4 i öst. Väster om Ängebyvägen återfinns villabebyggelse och inom den angränsade fastigheten Röde 4:1, längs med befintlig E4, är drivmedelstationen Cirkel K belägen.

Planområdet i sin helhet omfattas av fastigheterna Röde 1:4, Röde 1:50 samt Röde 1:2. Fastigheten Röde 1:4 är i kommunal ägo. Fastigheten Röde 1:50 ägs av det kommunala bostadsbolaget Nordanstigs Bostäder AB. Fastigheten Röde 1:2 är i privat ägo.

Berörda område för upphävande är lokaliserat dels längs med Ängebyvägen, inom fastigheterna Röde 1:2 och Röde 1:4, och dels i fastigheten Röde 1:50 nordöstra hörn, se figur 3. Områdena tillsammans utgör en areal på dryga 7000 kvm.

Figur 3. Ortofotokarta med berörda fastigheter och området för upphävandet markerat i rött.

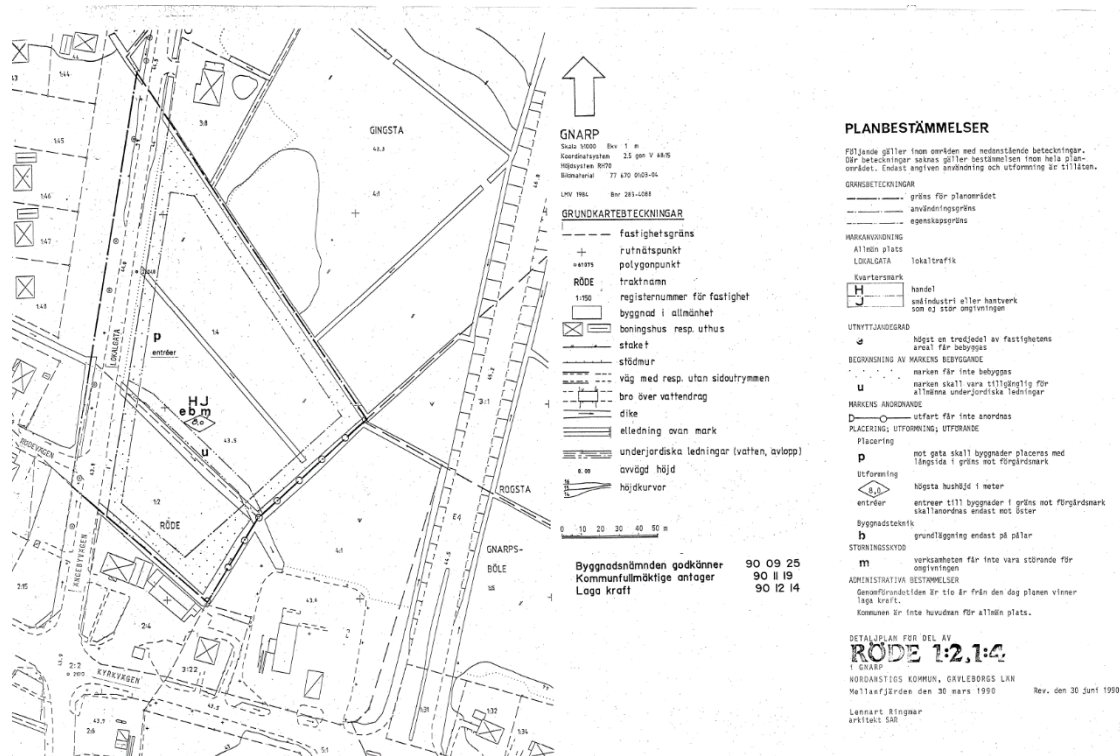
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

Av kommunens översiktsplan (2004) lyfts vikten av utvecklingen av E4 genom kommunen. Aktuellt upphävande är ett viktigt steg för att möjliggöra en sådan utveckling. Bedömningen är således att ett upphävande för aktuella delar av gällande detaljplan överensstämmer väl med översiktsplanens intentioner.

Detaljplaner och byggnadsplaner

För området är *Detaljplan för del av Röde 1:2, 1:4 i Gnarp, Nordanstigs kommun, Gävleborgs län* (aktnr.21-P91:189) gällande. Detaljplanen vann lagakraft 1990-12-14 och genomförandetiden på tio år har gått ut. Av planen medges inom kvartersmarken handel (H) och småindustri (J). Inom kvartersmarken har mark som inte får bebyggas (prickmark) reglerats längs användningsgränsen. Allmän plats för LOKALGATA har reglerats längs Ängebyvägen. Längs den östra plangränsen, angränsande mot fastigheten Röde 4:1, regleras ett utfartsförbud.

Figur 4. Utdrag ur gällande detaljplan 21-P91:189.

Som tidigare redovisats sker en samordning av upphävanden för att möjliggöra fastställelse av Trafikverkets vägplan. Totalt berörs delar av fyra gällande planer i Gnarp. Utöver aktuell detaljplan (21-P91:189) berörs även följande:

- *Byggnadsplan för området vid vägkorset i Röde. (aktnr.21-GNA968)*
- *Byggnadsplan för Röde 1:4 m.fl. (aktnr.21-77:389)*
- *Detaljplan för Röde 3:23 m.fl. (aktnr.21-P90:228)*

I illustrationen nedan visas de detaljplaner och byggnadsplaner inom vilka delområden nu föreslås upphävas.

Figur 5. Utdrag ur Trafikverkets gestaltningsprogram med rendering av kommunen för redovisning av berörda detaljplaner/byggnadsplaner.

Trafikverkets vägplan

Arbetet med vägplanen drivs av Trafikverket och sker fortlöpande. Den nya vägsträckningen påverkar flera intressen och utformningen av den tilltänkta sträckningen styrs av väglagen (1971:948) och miljöbalken (1998:808). Planen är att bygga om vägen i ny sträckning via västra Harmånger, så att Harmånger–Gnarp går förbi Jättendal–Bäling–Gnarp. Om vägen skulle byggas om i befintligt läge skulle det medföra stora intrång på omkringliggande fastigheter. Nedan finns en redovisning av vägsträckans befintliga läge och den vägkorridor inom vilken den nya vägsträckan genom kommunen föreslås. En fastställelse av vägplanen är beräknad till sommaren 2023.

Figur 6. Kartbild från Trafikverkets vägplan över befintlig E4 genom kommunen och den vägkorridor inom vilken nya E4 nu planeras.

I projektet med ny E4 Kongberget-Gnarp kommer även förändringar ske för några vägvägsnitt på statliga vägar i Gnarp och därmed ingå som en del i Trafikverkets vägplan. Dessa vägar är Ängebyvägen (väg 765), Kyrkvägen (väg 758), Stationsvägen (väg 766) och Gingstavägen. Några av dessa vägar kommer också få ny funktion som omledningsvägnät till ny E4. Det är motivet till att nämnda vägar finns med i vägplanen för E4:ans ny sträckning.

Aktuellt upphävande sker för att möjliggöra de förändringar som föreslås längs Ängebyvägen (väg 765) samt dess planerade anslutning till tilltänkt cirkulationsplats vid trafikplats Gnarp Södra.

Ängebyvägen är en statlig väg som går i nord-sydlig riktning väster om befintlig E4. Vägen har idag funktion som lokalväg. Längs sträckan finns idag ett antal direktutfarter med delvis skymd sikt. Vägsträckan saknar separerad gång- och cykelväg eller trottoar, oskyddade trafikanter samsas idag med motortrafik.

I Trafikverkets projektet påverkas Ängebyvägen från korsningen med Kyrkvägen i söder till korsningen med Stationsvägen i norr.

Figur7. Kartbild från Trafikverkets vägplan över vägar i Gnarp som ingår i vägplanen och som kommer att påverkas vid genomförandet av denna.

Figur 8. Utdrag ur gestaltungsprogram, upprättat av Ramböll Sverige AB & Trafikverket. Föreslagen gång-och cykelväg längs del av Ängebyvägen samt anslutning till cirkulationsplats.

Riksintressen

Enligt 3 kap. 5-8 §§ och 4 kap. miljöbalken kan områden av särskild betydelse ur ett nationellt perspektiv vara av riksintresse. Områden av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra, skada eller motverka dem.

Gällande detaljplaneområde omfattas österut av riksintresse för kommunikationer (beslutade vägkorridoren för ny E4) Området för aktuellt upphävandet angränsar dock endast till riksintresset. Längre österut finns ytterligare ett riksintresse för kommunikationer, Ostkustbanans framtida järnvägskorridor.

Figur 9. Utdrag från Trafikverkets karttjänst för riksintressen. Detaljplaneområde inringat.

Kulturskydd

Inom aktuellt område för upphävandet finns inga kända kulturhistoriska lämningar eller andra kulturhistoriska värden.

Naturskydd

Enligt 3 kap. 2-5 § miljöbalken ska stora opåverkade områden, ekologiskt känsliga områden, åker och skog av nationell betydelse samt fiskevatten skyddas mot påtaglig skada. Inom fastighetens Röde 1:50 norra del finns en mindre areal av åker-och betesmark. Gällande detaljplan anger dock här markanvändningen för handel (H) och småindustri (J). Upphävandet berör endast en mindre del av marken och ett upphävande i sig bedöms inte påverka markens odlingsvärden. Däremot kan genomförandet av vägplanen komma att påverka åker-och betesmarken. Trafikverket ansvarar för att vägplanens miljökonsekvenser och det åligger således dem att beskriva konsekvenser och vidta eventuella åtgärder i de fall odlingsbar mark ianspråk tas till förmån för den nya vägsträckningen.

Inga i övrigt kända värden för djur- och växtliv finns inom området för föreslaget upphävande.

Miljökvalitetsnormer och miljömål

Miljökvalitetsnormer (MKN) finns för föroreningar i utomhusluft, vattenförekomster, föroreningar i fisk- och musselvatten och omgivningsbuller. Ett upphävande bedöms inte påverka MKN. Inom ramen för Trafikverkets arbete har och ska den nya vägsträckans påverkan på MKN beaktas.

Riksdagen har beslutat om 16 nationella miljökvalitetsmål för Sverige. Inget av dessa anses beröras eller påverkas av aktuellt upphävande. Den nya vägsträckan kommer dock att beröra de uppsatta målen, varför det åligger Trafikverket att även här redogöra för hur målen påverkar och påverkas av en ny E4.

Strandskydd

Detaljplaneområdet omfattas inte av strandskyddsbestämmelser. Ett upphävande för del av området innebär följaktligen ingen påverkan på strandskyddet.

FÖRUTSÄTTNINGAR, FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER

Mark- och vattenområden

Natur- och terrängförhållanden

Det område längs Ängebyvägen som föreslås upphävas består dels av vägmark, dels av gräsytor med viss vegetation. Väster om Ängebyvägen är området som upphävs idag gräsbevuxet och en del träd finns längs sträckan. Öster om befintlig vägbanan består området som upphävs främst av gräsytor med inslag av träd och sly. Vägmarken längs Ängebyvägen är relativt plan. En sluttning från vägbanan ner mot befintliga gräsytor sker i östlig och västlig riktning.

Söder och norr om befintlig byggnad inom fastigheten Röde 1:50 finns grävda diken som skär genom fastigheten i riktning österut. Dessa kantas av träd och sly. I planområdets nordvästra samt nordöstra del omfattar upphävandet områden som till viss del består av åker- och betesmark.

Figur 10. Ängebyvägens sträckning söderut med åker/betesmark i planområdets nordöstra del.

Figur 11. Del av befintlig byggnad inom Röde 1:50 samt ett av diken som skär genom fastigheten i östlig riktning.

Natur- och terrängförhållandena blir opåverkade av aktuellt upphävande. Ett planlöst läge innebär ingen förändring av befintlig markanvändning i praktiken. Däremot kommer ovanbeskrivna förhållanden påverkas av de åtgärder som föreslås av vägplanen vid genomförande, för detta ansvarar Trafikverket.

Vattenförhållanden

Området avvattnas idag genom markinfiltration samt genom, tidigare redovisade, diken som korsar fastigheten Röde 1:50. Upphävandet kommer att omfatta områden i fastighetens västra och östra delar, vissa delsträckor av befintliga diken omfattas således av upphävandet. I praktiken innebär dock inte själva upphävandet någon förändring vad gäller dessa. Genomförandet av vägplanen kan dock komma att påverka dikenas utformning. Ett arbete som kommer drivas inom ramen för Trafikverkets projekt.

Rekreation och friluftsliv

Inga värden kopplar till rekreation och friluftsliv bedöms finnas på platsen idag och ett upphävande påverkar följaktligen inte möjligheten till rekreation och friluftsliv. Upphävandet möjliggör dock för fastställelse av Trafikverkets vägplan, i vilket lösningar för separerad gång- och cykel längs Ängebyvägen föreslås. Något som kommer öka möjligheten för cyklister och gångtrafikanter att röra sig i området.

Geotekniska förhållanden

Bedömningen är att de geotekniska förhållandena inte har någon påverkan på eller av aktuellt upphävande. Inom ramen för Trafikverkets projekt får ställning tas till huruvida geotekniska utredningar krävs för de åtgärder som föreslås i området av vägplanen.

Förorening av mark och vatten

Ingen misstanke finns om att markföroreningar förekommer inom området för upphävandet. Om frågan om sanering skulle bli aktuell ska den hanteras enligt miljöbalkens bestämmelser och ansvaret för detta åligger Trafikverket i samband med genomförandet av vägplanen.

Bebyggelseområden

Befintliga förhållanden

Inom de områden som omfattas av aktuellt upphävande finns ingen bebyggelse, däremot angränsar området till befintlig bebyggelse.

Området för upphävandet angränsar till byggnad inom fastigheten Röde 1:50. Denna ägs av Nordanstigs Bostäder AB och nyttjas idag för kontor och andra verksamheter. Angränsande till området för upphävandet i väst finns villabebyggelse. Norrut angränsar området för upphävandet till fastigheten Gingsta 3:8, där ett enbostadshus finns uppfört. Öster om aktuellt område inom fastigheten Röde 4:1 finns drivmedelstationen Cirkel K belägen. Söder om området för upphävandet inom fastigheterna Röde 2:4 och Röde 3:32, finns bebyggelse som utgörs av flerbostadshus och enbostadshus.

Kommunikation och trafik

Ängebyvägen nyttjas idag för lokaltrafik. Ingen separerad gång- och cykel finns längs med vägen och någon busshållplats finns inte heller längs vägsträckan. Ett upphävande enligt förslaget innebär inga förändringar i trafik eller kommunikation. Ett fastställande av vägplanen innebär dock förändringar. En separat gång- och cykelväg föreslås längs med Ängebyvägen. I planområdets östra del föreslås även en anslutning till den av vägplanen planerade trafikplatsen Gnarp Södra. Vidare framgår av vägplanen att tillgängligheten och trafiksäkerheten till lokalbusstrafikens hållplatslägen i Gnarp kommer att förbättras när föreslagen belyst gång- och cykelväg längs bland annat Ängebyvägen möjliggörs.

Landskapsbild

Ett upphävande enligt aktuellt förslag lämnar landskapsbilden oförändrad. En fastställelse av vägplanen medför dock en föränderlig landskapsbild för Gnarps dalgång. De två trafikplatser som planeras kommer att bli dominanta inslag i landskapsbilden. För vägsträckans gestaltning och vägsträckans påverkan på landskapsbilden ansvarar Trafikverket.

Störningar, risk och buller

Områdets direkta närhet till befintlig E4 innebär att området idag är utsatt för buller och vibrationer. Något som förblir oförändrat när föreslagna delar av detaljplanen upphävs. Ökat buller kan dock uppkomma till följd av den nya vägsträckningen som föranleder upphävandet. Trafikverket hanterar eventuella bullerstörningar som uppkommer som följd av genomförandet av vägplanen. I arbetet med vägplanen har även en vibrationsutredning visat att en ny E4 och ombyggda befintliga vägar (bland annat Ängebyvägen) kommer medföra att vibrationsstörningar byggs bort.

Trygghet och tillgänglighet

Fotgängare och cyklister längs Ängebyvägen måste idag samsas med bilister. Bedömningen är att förbättringar skulle kunna göras för att öka vägsträckans trygghet och tillgänglighet.

Ett upphävande i sig bidrar inte till förbättring av rådande förhållande, däremot möjliggörs fastställandet av vägplanen, vars åtgärder i sin tur förespås bidra till både ökad trygghet och tillgänglighet på platsen.

Sociala konsekvenser

Människor i alla åldrar, med olika typer av funktionsvariationer, ska kunna vara fullt delaktiga i samhället och detta ska beaktas fullt ut vid nybyggnation. Alla gemensamma ytor skall göras tillgängliga, trygga och användbara för alla grupper i samhället, så långt det är möjligt och inom rimliga kostnader. Ett upphävande av föreslaget område bedöms inte få negativa sociala konsekvenser, däremot kan ett möjliggörande av vägplanen bidra till positiva sociala konsekvenser.

Barnens perspektiv

Upphävandet bedöms inte påverka barnperspektivet. Ett genomförande av föreslagna åtgärder längs Ängebyvägen, i enlighet med vägplanen, förespås dock kunna ge barn och unga en tryggare trafikmiljö.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Ett upphävande enligt förslaget kommer inte att påverka befintliga vatten-och avloppsförhållanden. VA-ledningar finns inom området för upphävandet och en kort sträcka av tidigare redovisade öppna diken för dagvatten innefattas också av området för upphävande. Ett planlöst läge förändrar emellertid inte rådande förhållanden sett till VA-ledningar och dagvattenlösningar. Om föreslagna åtgärder enligt vägplanen innebär påverkan på något av ovanstående ansvarar Trafikverket för detta.

Skydd av ledningar

Alla ledningar inom området ska, så långt det är möjligt, samlas för att minimera antalet ledningsstråk och utbredningen av dessa. Eventuella behov att reservera mark för allmänna ledningar, flytt- eller ombyggnad av ledningar till följd av genomförandet av vägplanen ansvarar och bekostar Trafikverket.

MILJÖKONSEKVENSER

Miljöbedömning

Enligt 6 kap. miljöbalken (1998:808), om miljöbedömningar och miljökonsekvensbeskrivningar av planer och program, ska den myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program göra en miljöbedömning av planen, programmet eller ändringen. Detta om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med en miljöbedömning är att integrera miljöaspekten i planeringen så att en hållbar utveckling främjas, i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken.

Bedömningen ska göras enligt de kriterier som anges i *förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar* och ska alltid utmynna i ett motiverat ställningstagande. Innan kommun eller myndighet tar ställning till om betydande miljöpåverkan kan antas uppstå ska den eller de länsstyrelser, kommuner och andra myndigheter som berörs av planen, programmet eller ändringen, ges tillfälle att yttra sig. Regeringen får meddela föreskrifter om vilka slags planer och program som alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Om förändringen antas innebära betydande miljöpåverkan ska det upprättas en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) där konsekvenserna identifieras, beskrivs och bedöms. Kravet på innehåll återfinns i 6 kap. 12-13 §§ miljöbalken. Hänvisningar till detta görs även i 4 kap. 34 § plan- och bygglagen.

Ställningstagande till betydande miljöpåverkan

Upphävandets genomförande bedöms inte medföra någon betydande miljöpåverkan, vilket innebär att ingen MKB behöver upprättas.

GENOMFÖRANDE

Administrativa frågor

Tidplan

Upphävandet beräknas antas under första kvartal 2023 och beslutet om antagandet bedöms vinna laga kraft under samma period.

Genomförandetid

Upphävandet för del av detaljplanen är genomfört när förslaget antagits och vunnit laga kraft. Således är en genomförandetid för upphävandet ej aktuellt.

Ansvarsfördelning och huvudmannskap

Nordanstigs kommun ansvarar för upprättandet av aktuellt upphävande och Trafikverket ansvarar för det fortlöpande arbetet med fastställelse av vägplanen.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning

Det är inte aktuellt med någon fastighetsbildning till följd av upphävandet. Behöver fastighetsbildning ske inom ramen för vägplanens genomförande åligger ansvaret Trafikverket.

Ledningsrätt, servitut m.m.

Befintliga och eventuella behov av framtida ledningsrätter och servitut hanteras av Trafikverket i efterföljande genomförande av vägplanen.

NORDANSTIGS
KOMMUN

Upprättad: 2022-09-21
Reviderad: 2023-01-24

DnrPLAN.2022.122

TEKNISKA FRÅGOR

Behov av ytterligare utredningar

Något behov av ytterligare utredningen för aktuellt upphävande bedöms inte föreligga.

EKONOMISKA FRÅGOR

Planekonomi

Nordanstigs kommun ansvarar för upprättandet av aktuellt upphävande. Alla kostnader för upphävandehandlingarnas framtagande och formella handläggning bekostas av kommunen.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Kommunens handläggare

Nordanstigs kommun
Samhällsbyggnadsenheten
Plan- och bygglovskontoret

Anna Ryttlinger

Planarkitekt